

Det Kongelige Barne- og Familiedepartement
Postboks 8036, Dep
0030 Oslo

Arkivnr. 250
Saksnr. 1265/04
Jour.nr. 183/05

330.00

Attn.: Anne Cathrine Dietz

2004/04169
- 4111

Ang. Høringsnotat om ny barnehagelov

Viser til Deres brev av 09.11.2004 med ref. 200404169.

Styrene i Helse Fonna HF ved Haugesund sykehus sine barnehager har følgende kommentarer til høringsnotatet om ny barnehagelov. Det er tatt stilling til lovforslagene ut fra hvilke konsekvenser de har for foretakets barnehager.

Helse Fonna HF, InternService, 07.01.2005

Leif Johan Røthe
Direktør

Vedlegg: Kommentarer til forslag om ny barnehagelov

Helse Fonna

P.Boks: 2170
5504 Haugesund
Foret.nr. 983 974 694
Bank 3201.15.00241

Kontaktinfo:

Sentralbord: 52 73 20 00
post@helse-fonna.no
www.helse-fonna.no

Fakturaadresse:

Helse Fonna HF
Regnskap, P.Boks 64
5751 ODDA
Tlf: 52 73 20 00

Besøksadresser:

Haugesund: Karmsundsgt. 120, 5528 Haugesund	Tlf: 52 73 20 00
Stord: Tysevegen 64, 5416 Stord	Tlf: 53 49 10 00
Odda: Sjukehusvg. 1, 5750 Odda	Tlf: 53 65 10 00
Valen: Sjukehusvg. 25, 5451 Valen	Tlf: 53 46 64 00

Høringsnotat ny barnehagelov.

Styrene ved Haugsund sykehus` s barnehager har følgende kommentarer til høringsnotatet om ny barnehagelov. Det er tatt stilling til lovforslagene ut fra hvilke konsekvenser de har for foretakets barnehager.

INNHOLDSBESTEMMELSEN UTVIDES:

§ 2.

Departementet mener at loven bør tydelig si at omsorg er en del av barnehagens innhold og oppgaver.

De mener at barnehagens innhold skal bygge på overordnede mål i vårt demokratiske samfunn og at barnehagen skal ta hensyn til barns ulike forutsetninger.

Konsekvenser:

Positivt at samfunnet tar et overordnet ansvar for barnehagens innhold, samtidig som det lokalt gis muligheter til tilpasning og variasjon.

Medfører strengere krav til innholdet i barnehagenes årsplaner og periodeplaner.

I praksis endres barnehagehverdagen lite som følge av denne paragraf, da omsorg, lek og læring, egenmestring, samt formidling av verdier og kultur har stått i fokus i barnehagen de senere årene.

BARNES RETT TIL MEDBESTEMMELSE FORESLÅS SYNLIGGJORT I EN EGEN BESTEMMELSE:

§ 3.

Det foreslås en ny bestemmelse som gir barn rett til medvirkning i barnehagen. Forslaget innebærer at prinsippet om barns rett til medvirkning i FNs barnekonvensjon synliggjøres i barnehageloven.

Konsekvenser:

Positivt at barns medbestemmelsesrett blir nevnt. For å bidra til å oppfylle barnekonvensjonen er barns rett til medvirkning nedfelt i andre lover som angår barn, som barneloven, barnevernloven og adopsjonsloven. Da er det naturlig at prinsippet også er nedfelt i barnehageloven.

Barnehagen må etter denne paragraf legge opp rutiner som sikrer barnas medvirkning (både i planarbeid og hverdagen) og legge til rette slik at vi får kompetente voksne som har gode og oppdaterte kunnskaper om og respekt for barn.

PLIKTEN TIL Å SØKE GODKJENNING FORESLÅS SKJERPET:

§ 6.

Departementet foreslår å skjerpe godkjenningsplikten. Departementet foreslår at virksomheten skal være godkjenningspliktig når ett eller flere barn har en ukentlig oppholdstid på mer enn 20 timer.

Konsekvenser:

Positivt at godkjenningsplikten skjerpes. Tidligere har flere omfattende tilsynsordninger ikke vært godkjenningspliktige.

Punkt B som omhandler antall barn kunne også med fordel vært noe skjerpet.

Sykehusbarnehagene i Haugesund er forholdsvis store barnehager og er derfor underlagt godkjenningsplikten pr i dag. Vår drift får derfor ingen direkte konsekvenser av denne endringen.

KLARGJØRING AV BARNEHAGE EIERS ANSVAR:

§7.

Det foreslås en ny bestemmelse som klargjør barnehageeiers ansvar (oppgaver og plikter) etter barnehageloven. Her pålegges eier ansvaret for at (A) virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk, (B) at det fremlegges regnskapsdata og relevante opplysninger, (C) at kommunen får den informasjonen som er nødvendig for å føre kontantstøtteregisteret og (D) at det fastsettes vedtekter.

- A: Eier skal påse at barnehagen drives i samsvar med de krav barnehageloven setter til virksomheten. Videre skal eier påse at barnehagen til enhver tid oppfyller de krav som annet regelverk stiller til virksomheten, bl.a. arbeidsmiljøloven, lov om brannvern, plan – og bygningsloven og lignende.
- B: Ved overgang til rammefinansiering vil den etablerte praksis for rapportering fra ikke kommunale barnehager falle bort. Departementet foreslår derfor å innføre en hjemmel som gir departementet rett til å pålegge barnehageeiere å fremskaffe regnskapsdata (årsregnskap. Inneholder i hovedsak de samme opplysningene som barnehagene må oppgi i forbindelse med selvangivelsen.) og tjenestedata. (årsmelding. Opplysningene innhentes for to formål: som grunnlag for statistikkpublisering og som grunnlag for utregning og kontroll med tildeling av statstilskuddet til drift av barnehager.)
- C: Dep forslår en videreføring av dagens ordning; Barnehageeier plikter å gi kommunen de opplysninger som er nødvendige for å føre et kontantstøtte register. De foreslår videre av forenklingshensyn at de detaljerte bestemmelsene om hva kommunens plikt innebærer, overføres til forskrift.
- D: Dep foreslår en videreføring av bhglovens krav om at alle barnehager skal ha vedtekter og kravet om at vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrenes

forhold til barnehagen. De foreslår at bestemmelsens detaljerte opplisting av hvilke forhold vedtektene skal inneholde videreføres ikke i ny lov.

Konsekvenser:

Positivt med en samlet klargjøring av eiers plikter og ansvar.

Lovforslaget sikrer at gode og oversiktlige rutinger ikke faller bort som følge av overgang til rammefinansiering.

Punkt A innebærer ingen materiell endring, bare en presisering av de plikter som allerede følger av eieransvaret.

Punkt B medfører ingen endringer for oss, årsmelding og årsregnskap kreves etter dagens regler.

Punkt C endringene er kun lovtekniske og innebærer ingen materielle endringer, kommunen har pålagt oss kontantstøtte registrering i flere år .

Punkt D endringene vil ikke medføre noen forskjell i praksis knyttet til kravet om vedtekter, men kun en regelforenkling. De tar sikte på å utdype og videreføre eksemplene i veiledningsmateriale.

KOMMUNENES ROLLE SOM BARNEHAGEMYNDIGHET OMTALES DIREKTE OG MER SAMLET:

§ 8.

Departementet foreslår at kommunens rolle som barnehagemyndighet omtales direkte og mer samlet i loven. Kommunens dobbeltrolle som eier og myndighet kan være en balansegang for kommunen. Loven skal være et godt hjelpemiddel i håndteringen av denne oppgaven. Dep mener på bakgrunn av dette at det er viktig at kommunenes oppgave som barnehagemyndighet synliggjøres tydeligere i loven.

Konsekvenser:

Positivt med en klargjøring av myndighetsrollen. En slik klargjøring vil bidra til å forebygge konflikt mellom myndighetsansvaret og eierinteressene.

En direkte og klar hjemmel for kommunens myndighetsrolle vil gjøre loven lettere tilgjengelig for brukere, og ansvarsforholdene i sektoren vil klargjøres.

Disse endringene kan bidra til at private/statlige barnehager behandles rettferdig og likeverdig i forhold til kommunenes egne barnehager.

REGLENE OM KOMMUNENES BEHANDLING AV GODKJENNINGSSØKNADER FORESLÅS ENDRET:

§ 10.

Dep foreslår at kommunen gis mulighet til å avgjøre søknader om godkjenning etter en vurdering av barnehagens egnethet i forhold til formål og innhold. Med egnethet i forhold til formål og innhold menes at barnehagens fysiske rammer, det vil si lokaler og uteområder, er egnet for barnehagedrift. Videre må bemanningsplanen vise at virksomheten vil bli forsvarlig og at barnehagen kan oppfylle de krav som settes til barnehagetilbudets innhold.

Veiledende norm for inne lekeareal og uteareal tas bort.

Konsekvenser:

Om kravet til egnethet er oppfylt, vil her bero på en skjønnsmessig helhetsvurdering fra kommunene side. Utgangspunktet for kommunens vurdering vil måtte være de krav som stilles til barnehagedriften i dep lovutkast §§1 og 2. Dette kan i praksis bety at kommunene selv avgjør hva som skal til for å godkjenne en barnehage. Kommunene gis også myndighet til å sette vilkår for godkjenning med hensyn til antall barn, barns alder og oppholdstid. Dette kan få negative følger for barnehagenes kvalitetssikring da den enkelte kommunes økonomi kan være avgjørende for hvilke normer som legges til grunn for godkjenning.

Det kan i dette tilfellet være hensiktsmessig å legge visse føreinger som kommunen må følge i behandlingen av godkjenningssøknader. På den måten kan en sikre at kommuner med dårlig økonomi ikke tillater minimums krav som er under dagens standard.

DAGENS BESTEMMELSE OM RETT TIL PRIORITET VED OPPTAK FORESLÅS ENDRET:

§13.

Bestemmelsen om rett til prioritet ved opptak foreslås utvidet til også å gjelde barn det er fattet vedtak om etter barnevernloven.

Konsekvenser:

Positivt med utvidet prioritet ved opptak. Barnehagen er et viktig tilbud som gir rammer, stabilitet og læring, noe som er viktig for alle barn. Imidlertid er det noen barn som har særskilt behov for dette. Et barnehagetilbud vil kunne avhjelpe den sviktende omsorgen noe. Barnehageplassen vil således være spesielt viktig for disse barnas utvikling.

Videre er det bra at dep tar hensyn til at barnet likevel må tilhøre barnehagens opptakskrets. Dette er av stor betydning for bedrifter som bruker barnehagetilbud som et personal politisk virkemiddel.

FYLKESMANNENS TILSYNSKOMPETANSE FORESLÅS ENDRET:

§16

Dep foreslår ingen endringer vedrørende kommunens ansvar for å føre lokalt tilsyn med den enkelte barnehage. Kommunen skal også gi veiledning til barnehagene. Etter dep oppfatning er kommunen med sin lokalkunnskap best egnet til å føre tilsyn med den enkelte barnehage. Det er opp til kommunen å beslutte hvordan og hvor ofte tilsyn skal gjennomføres.

Dep forslår videre å innføre hjemmel for statlig tilsyn med kommunens myndighetsutøvelse. Formålet er å sikre oppfyllelse av barnehagelovens krav både i den enkelte barnehage og på kommunalt nivå.

Innføring av statlig tilsyn med barnehagemyndigheten vil etter dep oppfatning overflødiggjøre behovet for statlig tilsyn med den enkelte virksomhet. Dep forslår derfor å oppheve fylkesmannens adgang til å føre tilsyn med den enkelte barnehage.

Konsekvenser:

Positivt med statlig tilsyn i forhold til kommunenes myndighetsutøvelse. Fylkesmennene kan gjennom tilsyn og veiledning med kommunene bidra til å sikre en enhetlig lovforståelse og praktisering.

Det kan igjen legge grunnlaget for likeverdig konkurranse og samarbeid mellom private, statlige og kommunale barnehager.

ENDRING AV NORM FOR LEDERES KOMPETANSEKRAV:**§ 18.**

Dep mener at det er av stor betydning at den pedagogiske virksomheten har en kompetent faglig ledelse som er til stede for barn, foreldre og ansatte. De mener derfor at personalledelse stiller krav til daglig tilstedeværelse.

Dep skisserer to forslag når det gjelder ledelse av barnehagene. Den ene muligheten er å videreføre dagens krav om at leder skal ha utdanning som førskolelærer. Den andre muligheten er at det kun skal kreves at barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse, en daglig leder.

A: Denne løsningen vil gi kommuner og private eiere frihet til å ansette ledere i samsvar med lokale behov og prioriteringer.

B: Denne løsningen innebærer et krav om at daglig leder skal ha utdanning som førskolelærer, og sikrer at barnehagen har barnehagepedagogisk kompetanse i ledelsen.

Konsekvenser:

Positivt at dep stiller krav til daglig tilstedeværelse for leder av barnehagene.

En daglig leder har blant annet ansvaret for planlegging av det pedagogiske arbeidet, samarbeid med barneverntjeneste, helsestasjon, grunnskole, ppt, og andre kommunale tjenester barnehagen skal samarbeide med til beste for barn og foreldre. Leder har også en svært viktig rolle i utviklings- og endringsarbeidet i barnehagen. Et slikt arbeid er av stor betydning for å opprettholde og utvikle barnehagens kvalitet. Førskolelærerstudiet fokuserer blant annet på disse oppgavene. En vil av den grunn ha store fordeler med å ansette en person med pedagogisk utdanning når en velger leder for en pedagogisk virksomhet.

I større barnehager kan en ha store fordeler ved at leder har annen relevant utdanning i tillegg, som for eksempel økonomi, organisasjon og ledelse osv.

Det er viktig å sikre barnehagen pedagogisk kompetanse på alle lederplan.

ENDRING AV NORM FOR KRAV TIL ØVRIG PERSONALET OG ANTALL BARN PER PEDAGOG:**§ 19.**

Når det gjelder det øvrige personalet er det også to alternativer. Hovedalternativet er å videreføre dagens system med forskriftsfestet krav til pedagogtetthet. Det andre

hovedalternativet er å utelate normen om pedagogtetthet og benytte et uspesifisert krav om at bemanningen skal bestå av faglig kvalifisert personalet.

Alternativ 1: Videreføring av norm for antall barn per førskolelærer.

A: Normen er som i dag med krav til førskolelærerutdanning og annet egnet personalet. Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet. Norm for pedagogtetthet videreføres i forskrift.

B: Forenkling til en felles norm med krav om en førskolelærer pr 10-14 barn som er tilstede samtidig.

Alternativ 2: Oppheve normen for pedagogisk bemanning.

Det er eier som til enhver tid er ansvarlig for at bemanningen i barnehagen er tilstrekkelig.

C: innebærer et krav om at det tilsettes førskolelærer og annet egnet personale, men normen for antall barn pr pedagog er tatt bort.

D: innebærer ingen krav til førskolelærerutdanning, samtidig som normen for antall barn faller bort.

Konsekvenser:

Alternativ 1.

Her er det skissert krav til antall barn pr pedagog.

Punkt A, en videreføring av dagens regler der pedagogtetthet videreføres i forskrift.

Punkt B, er en forenkling av dagens regler. Her videreføres dagens regler, men pedagogtettheten foreslås å være en pedagog pr 10-14 barn.

Dette kan få konsekvenser for barnehager med flertall av småbarnsavdelinger. Med det nye forslaget vil en kunne ta inn flere barn pr. pedagog.

Alternativ 2.

Her opphever en normen for pedagogisk bemanning. Dvs at det er opp til kommunene og eierne å avgjøre hva som er tilstrekkelig bemanning i barnehagen.

Dersom normen oppheves, vil den enkelte eier stå friere med hensyn til antall barn per førskolelærer. Eieren kan eventuelt fastsette egen norm i barnehagens vedtekter.

Punkt C, her må en ha personer med førskolelærer utdanning eller annen relevant utdanning.

Punkt D, her kan personer med annen utdanning tilsettes uten at det trengs særskilt hjemmel.

I OECD rapporten blir det vist til at Norge har en betydelig lavere pedagogtetthet enn land det er naturlig å sammenligne seg med som f eks Sverige, Danmark og Finland hvor to tredjedeler av personalet er pedagoger. I Norge sikrer barnehageloven per i dag at personalet består av ca en tredjedel pedagoger. Det nye forslaget vil kunne komme til å redusere dette tallet ytterligere. Kan en drive pedagogisk virksomhet uten pedagoger?

Vi er kritiske til forslaget om å oppheve normen for pedagogisk bemanning. Et slikt forslag kan få mange og alvorlige konsekvenser for barnehagens pedagogiske fokusering.

Forslaget vil også kunne medføre alvorlige konsekvenser for kvalitetsikringen av barnehagene.

Toppen barnehage, den 09.12.04

Gro Clausen Saltveit, konst. Styrrer.

Oppsummering:

Lovendringsforslagene innebærer få økonomiske og administrative konsekvenser. Mange av forslagene er kun lovtekniske og medfører derfor få materielle endringer for sykehusbarnehagene. Dette gjelder §§ 2, 3, 6, 7.

§§ 8, 16 kan være med på å legge grunnlaget for mer likeverdig konkurranse og samarbeid mellom private/statlige og kommunale barnehager.

§§ 10, 18, 19 kan få mer alvorlige konsekvenser i forhold til kvalitetsikring av barnehagene.